

A kolostor területén a leletanyag zöme 12–13. századi házi kerámia volt, főleg fazéktöredékek, valamint – a korábbi évekhez képest – nagy mennyiségű, ételhulladékból származó állatsont. A szemetes-omladékos rétegből 2 szlavón báni dénár, vaskések, kulcsok, sarkantyú, egy majdnem ép olló, több díszített csont nyéltöredék és egy csontos öv szíjvége, emellett néhány darab 13–14. századi festett asztali kerámia is napvilágra került.

Munkatársak: Patton Gábor régész; Horváth Zsuzsanna, Magyar Zoltán, Óvári Viktória, Szilágyi Olivér Csaba, Zala Sarolta egyetemi hallgatók. A feltárást önkéntes munkájával, szakmai tanácsaival segítette Komiáti Józsefné, Kováts István, Szalai Gábor. Konzulens: Buzás Gergely.

BORUZS KATALIN

135. Medina, Halom (Halmi-dűlő) (KÖH 23179)

(Tolna megye) V?

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum a Honvédelmi Minisztérium Fegyverzeti és Hadbiztosi Hivatallal a NATO Biztonsági Beruházási Program 5A0044 képességsomag 3WII7004 projekt Medina radarhelyszín megvalósítása érdekében, régészeti megfigyelés biztosítása tárgyában kötött 67003/12-60/19. beszerzés azonosítójú vállalkozási szerződés alapján, a kivitelezéssel párhuzamosan, 2012. július 10.–2013. szeptember 23. között a lelőhely területén összesen 12 alkalommal régészeti szakfelügyeletet végzett.

A földmunkák során általánosságban megfigyelhető volt, hogy a laktanya területén, a halom környezetében az egykori felszín csak kis foltokban maradt meg eredeti állapotában. A teraszos területrendezések során jelentős rétegelszedéseket, illetve feltöltéseket végeztek. Szakfelügyeleti szemléink során erre külön is figyelemmel voltunk, hiszen a földmunkák közvetlenül a területnek is nevet adó, feltehetően kora vaskori halomsír közvetlen környezetében folytak. A kurgánt a K-i oldalán erősen megfaragták, egy betonbunkert építettek bele. D-ről és É-ről pedig rámpát töltöttek hozzá, hogy a lokátor fel tudjon állni a tetejére. A Ny-i oldalán egy kis szakasz érintetlen maradt, itt a halom lábánál húzott árokban jól látszott a feltöltés indulása. A további esetleges kutatások szempontjából fontos megfigyelés, hogy a halom feléig beásott bunker alja nem éri el az eredeti talajszintet.

A régi technika hadrendből való kivonása után a nyilvánított kurgánra épített, a továbbiakban nem használt katonai létesítmény szerepét veszti, ezért fontos lenne a hatályos jogszabályok alapján a régészeti és természetvédelmi védettségű, a helynek is nevet adó tájképi jelentőségű halom közvetlen környezetének megkutatása, vagy legalább eredeti állapotra való visszaállítása, az ehhez szükséges lépések megtétele a tulajdonos és az örökségvédelmi hatóságok részéről.

SZABÓ GÉZA

136. Medina, Kápolna-pusztá (KÖH 84069)

(Tolna megye) Ró, Á, Kk

Február 21-én lakossági bejelentésre helyszínelést végeztem Medinától D-re kb. 1,5 km-re, egy közvetlenül a Sió töltése mellett fekvő, É–D irányú, egykor három oldalról víz által övezett félszigeten. Ennek ÉK-i, legmagasabb részén, kb. 10×10 m-es

területen nagy sűrűségben található kiszántott téglá és habarcs-törmelék (kő csupán egy-két darab fordul elő). Az épülettől K–DK-re, a K felé elég meredeken lejtő domboldalon 20–30 m hosszan, kb. 15–20 kiszántott sír maradványa hevert a felszínen, néhol antropológiai rendben, legalább 6–7 összetört koponyával. A falu helye innen 300–350 m hosszan követhető D felé a hosszúkás dombon. A leletek között Árpád-kori és későközépkori darabok mellett néhány római töredék is előfordul. A lelőhely kétségtelenül a középkori Kápolna faluval azonos.

K. NÉMETH ANDRÁS

137. Megyaszó, Halom-oldal dűlő (KÖH 90037)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

A Takta-víz Kft. által tervezett Megyaszó öntözésfejlesztés–Harangod-éri I. sz. tározó kapacitásbővítése, II. és III. sz. tározó és a III. sz. tározót a Hernád folyóból tápláló töltővezeték létesítése projekthez kapcsolódóan a miskolci Herman Ottó Múzeum részéről 2013. augusztus 1-jén került sor régészeti megfigyelésre. A Múzeumot Hajdú Melinda és Gregóczki Gergő képviselték.

A beruházás része a község ÉNy-i határában, a Megyaszó és Szentistvánbaksa közötti műút Ny-i oldalán, a Baksa-halom (halomok) és az aszfaltút között fekvő területen található Halom-oldal dűlő nevű határrészben, egy ÉNy–DK irányban futó, 30 cm széles árok. Az árkot a Múzeum és a beruházó között korábban létrejött szóbeli megállapodás értelmében a régészeti megfigyelés elvégzéséig a beruházási mélység (3 m) helyett csupán a sárga altalajig (50–60 cm) mélyítették. A nyomvonal ÉNy-i (a Baksa-halom felé eső) részében régészeti objektum nem jelentkezett, ám a DK-i (az aszfaltúthoz közelebb eső) szakaszokon az árokásás során 3 késő bronzkori urnasírt és több késő bronzkori településobjektumot is átvágtak. Az érintett nyomvonalszakaszon a beruházás folytatását a régészeti feltárás elvégzéséig felfüggesztettük.

A régészeti megfigyelés keretében történő bontómunkára, Király Ágnes megbízott régész vezetésével, 2013. augusztus 6–7-én került sor. Az első napon a beruházó által biztosított munkagép segítségével az árokban észlelt régészeti jelenségek köré kis méretű szelvényeket nyitottunk, és megkezdtük az objektumok feltárását. A nyomvonal DK-i részén fekvő, már bolygatott S1 és S2 urnasírok körül a szelvények kialakításakor 6 újabb, 30 cm mélyen fekvő temetkezés (S7, S11–13, S16, S17) és 3, beásás nélkül bizonyítanul értelmezhető leletkoncentráció (S8–10, talán bolygatott urnasírok, vagy egy gödör maradványai) került elő. Az S3 szórt hamvas/bolygatott urnasír gépi rábontásakor további régészeti jelenséget nem észleltünk.

A megfigyelés során előzőleg dokumentált, a temetkezés-ektől ÉNy-ra előkerült 3 településobjektum közül egyről (S5, cölöphelynek feltételezett folt) kiderült, hogy természetes jelenség, a humuszolás után további nyomát nem észleltük. Az S4 objektum egy késő bronzkori leletanyagot tartalmazó, kiöblösödő tárológödörnek, míg a műüttől távolodva az utolsó régészeti jelenség (S6) pedig egy rendkívül széles és mély ároknak bizonyult. A gödröt teljesen feltártuk, az árkot a beruházás nyomvonalában megkíséreltük átvágni, azonban a második nap estéjére is csupán a K-i szélét sikerült megtalálni. Idő hiányában csak a beruházási mélységig, azaz 3 m-ig bontottuk ki, a betöltésből szórványos késő bronzkori leletanyagot gyűjtöttünk.